

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Názov projektu	E-learning vo výchovno-vzdelávacom procese
Kód ITMS projektu	26110130184
Kód výzvy	OPV-2008/1.1/03-SORO
Číslo Zmluvy o poskytnutí NFP	142/2009/1.1/OPV
Prijímateľ	Základná škola Námestovo – Komenského ul. Komenského 495/33, 029 01 Námestovo

Učebné osnovy z náboženskej výchovy pre 9.ročník ZŠ

(spracované v súlade učebnými osnovami predmetu náboženstvo/náboženská výchova, ktoré schválila Konferencia biskupov Slovenska na plenárnom zasadnutí 3. 6. 1992 v Nitre. Ministerstvo školstva SR schválilo dňa 19. 7. 2002 pod číslom 880/2002-41.)

September 2010

Náboženská výchova

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Názov predmetu	Náboženská výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Ročník	deviaty
Škola	ZŠ Námestovo – Komenského ul.
Kód a názov ŠVP	ISCED 2
Stupeň vzdelania	Nižšie sekundárne
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu v 9. ročníku

Mladý človek, ktorému je predovšetkým určená táto kniha, je v období veľkých životných rozhodnutí. Potrebuje správnu orientáciu i povzbudenie, aby vieru dokázal žiť. Kapitoly a témy tejto knihy im v tom všetkom chcú pomôcť.

Cieľom učebnice náboženstva pre 9. ročník základných škôl je vychovať z mladého človeka dobrého občana svojej vlasti a dobrého kresťana. Jedno podporuje druhé. Naša doba veľmi potrebuje ľudí, ktorí sú pripravení budovať našu vlasť. Potrebuje ľudí spravodlivých, statočných, obetujúcich sa pre spoločné dobro. Okrem prirodzených pohnútok k tejto sebauchove sú tu aj nadprirodzené motívy. Z nich čerpali silu na obeť naše predchádzajúce generácie. Ide o dobro nás všetkých, o náš spoločný domov.

Ďalším aspektom tejto učebnice je zhrnúť predchádzajúcich osem ročníkov náboženstva a vytvoriť v mladom človekovi ucelený pohľad na život a pomôcť mu riešiť aktuálne problémy dnes. Učivo 9. ročníka je rozčlenené do šiestich tematických celkov a obsahovo ho môžeme zhrnúť do dvoch blokov:

- poznanie jednotlivých osôb Najsvätejšej Trojice a ich pôsobenie v prospech človeka, poznanie Cirkvi a života v milosti,
- riešenie problémov, s ktorými zápasí dospievajúca mládež, formovanie jej životného štýlu a hľadanie riešení problémov sveta.

Poznávanie seba, druhých a Boha. Potom sa venuje aktuálnym problémom mladých ľudí. Ďalej sa buduje kresťanský životný štýl a podáva usmernenie pri rozhodovaní sa pre budúce životné povolanie.

Výchovné a vzdelávacie ciele

Hlavným vzdelávacím cieľom vo výučbe náboženstva na II. stupni základnej školy je vedomostne pripraviť mladého človeka tak, aby mal osvojené základné náboženské pravdy a princípy kresťanského životného štýlu, ktoré sa budú u neho ďalej rozvíjať na strednej škole. Vo výchovnej oblasti je úlohou školskej katechézy prispieť k tomu, aby mladý človek vedel teoretické poznatky uplatniť vo svojom živote a bol oporou pre svojich rovesníkov, aby si nachádzal svoje miesto v živote.

Ďalej sú uvedené rámcové ciele pre jednotlivé ročníky a podrobné pre jednotlivé témy. Pri tvorbe konkrétnej vyučovacej hodiny treba, aby učiteľ náboženskej výchovy mal ujasnené ciele, ktoré chce dosiahnuť a k čomu priviesť žiakov. Pri jednotlivých témach sa uvádza viacero cieľov. Učiteľ náboženskej výchovy sám zvaží, ktoré ciele na jednotlivých hodinách sú pre neho prioritné, lebo niektoré nemusia byť v danom čase alebo skupine aktuálne, alebo zvaží, či je potrebné vytýčiť si iné.

Obsah vzdelávania

Prehľad tematických celkov a stanovený počet hodín

(1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

P.č.	Tematický celok	Počet hodín
1.	Ja a život	3
2.	Boh kráča s nami	5
3.	Boží ľud - Cirkev	6
4.	Otázky "násťročných"	5
5.	Liečba tohto sveta	8
6.	Výchova k láske a čistote	6

Obsah, náučné (A) a výchovné (B) ciele

1. Ja a život

1.1. Som originál

A: - uvedomiť si svoju veľkú hodnotu na základe svojho pôvodu (od Boha pochádza všetko),
- pripomenúť si bezhraničnú lásku, ktorá chcela, aby som jestvoval.

- B: - vážiť si seba aj druhých ako rovnocenné, neopakovateľné a originálne bytosti,
- popri starostlivosti o telesné potreby mať na pamäti starosť o svoju nesmrteľnú dušu.

1.2. Čo so mnou

A: - uvedomiť si seba ako neopakovateľnú bytosť, odhaliť Boží plán s človekom, zmysel života, perspektívy, ktoré sú pred ním - večný život.

B: - prebudiť záujem, zvedavosť o veci, ktoré nás presahujú, viera, zmysel pre tajomstvo.

2. Boh kráča s nami

2.1. Rukopis Boha Otca

A: - predstaviť žiakom Boha Otca, prvú Božskú osobu a jeho pôvodný plán s človekom - trvalé šťastie a večný život,

- uvedomiť si, že človek môže zneužiť a zneužíva slobodnú vôľu proti Tvorcovi a v konečnom dôsledku proti sebe samému.

B: - ďakovať v modlitbe nebeskému Otcovi za všetky jeho dary,

- poznávať a odstraňovať všetko, čo ma vzd'ahuje od Boha.

2.2. Spasiteľ očakávaný národmi

A: - predstaviť žiakom staroveké správy rôznych národov o Spasiteľovi,

- predstaviť žiakom starozákonné proroctvá o Kristovi.

B: - príchodom Božieho Syna sa naplnilo prisľúbenie o Vykupiteľovi dané prvým rodičom po ich páde,

- vzbudiť túžbu viacej poznávať učenie Ježiša Krista - Sväté písmo.

2.3. Najviac milovaný, najviac nenávidený

A: - predstaviť Ježiša Krista ako druhú Božskú osobu, oboznámiť žiakov s hlavnými princípmi Ježišovho učenia.

B: - uvedomiť si dôležitosť svojich rozhodnutí a ich dôsledky (Jn 3, 19 - "A súd je v tomto: ... a ľudia milovali tmu viac ako svetlo...").

2.4. Ježiš a pravda o ňom

A: - na základe biblických textov priblížiť žiakom ľudské vlastnosti Ježiša Krista.

B: - nájsť riešenie, ako si vytvoriť osobný vzťah k Ježišovi Kristovi,

- ktoré vlastnosti Ježiša by som si chcel osvojiť.

2.5. Boží šepot

A: - predstaviť žiakom tretiu Božskú osobu - Ducha Svätého a jeho účinkovanie v duši človeka a cez Cirkev.

B: - naučiť sa byť citlivými na pôsobenie Ducha Svätého (zvlášť pri modlitbe) a vedieť rozlíšiť Boží hlas od hlasov sveta (Mt 7, 16-18 "Poznáte ich po ovocí").

3. Boží ľud - Cirkev

3.1. Božia rodina - Cirkev

A: - pripomenúť si, čo je Cirkev, oboznámiť žiakov s prípravou založenia Cirkvi Ježišom Kristom a životným štýlom prvých kresťanov.

B: - uvedomiť si, že patrí do jednej veľkej duchovnej rodiny - Cirkvi, v ktorej sa mi dostávajú dobrá, zvlášť cez sviatosti,
- byť si vedomý, že nemôžem len prijímať, ale človeka viacej napĺňa, keď dáva.

3.2. Cirkev stráži poklady

A: - oboznámiť sa so známkami pravej Cirkvi - jedna, svätá, katolícka, apoštolská,
- poukázať na božský a ľudský rozmer Cirkvi a dôsledky z toho plynúce.

B: - naučiť sa hľadať pravdu a odmietat' zlo,
- uvedomovať si právo a povinnosť Cirkvi vyjadrovať sa k aktuálnym otázkam života a potrebu prijímania kresťanských hodnôt.

3.3. Cirkev má tajomstvá a stráži poklady života

A: - vysvetliť Ježišove slová: "Ja som Cesta, Pravda a Život".

B: - poukázať na hlavné poslanie Cirkvi - spásu ľudí,
- prebudiť záujem o duchovné hodnoty, ktoré Cirkev prináša.

3.4. Sviatosti - pramene života

A: - predstaviť žiakom prostriedky, ktoré Kristus ustanovil na spásu ľudí.

B: - vedieť používať tieto prostriedky v každodennom živote.

3.5. Boh prebýva medzi nami

A: - oboznámiť žiakov s pôvodom a významom svätej omše.

B: - vzbudiť živý záujem o účasť na svätej omši a podľa možnosti sa zapojiť (miništrovaním, čítaním, spevom a iné),
- mať v úcte Eucharistiu, často ju prijímať a uvedomiť si silu, ktorú dáva do života.

3.6. Hriechy - ničitelia života

A: - predstaviť žiakom najväčšie nebezpečenstvo, ktoré hrozí človeku - ťažký hriech, ktorý nás odlučuje od Boha,
- zároveň poukázať na riešenie, ako postupovať po jeho spáchaní.

B: - vzbudiť odpor ku každému hriechu, nabádať vyhýbať sa páchaniu hriechov, uvedomovať si ich dôsledky a byť ostražitý na rôzne nástrahy diabla, sveta, tela a pýchy života.

4. Otázky "náštročných"

4.1. Životný štýl

A: - definovať pojem životný štýl a čo najviac vplýva na jeho vytváranie a akým spôsobom sa to prezentuje (TV, video, internet, reklama, filmy, videoklipy),

- predstaviť životný štýl mladého kresťana.

B: - zamyslieť sa nad tým, aký životný štýl si osvojujem a kde čerpám ideály o ňom,

- poukázať na životný štýl svätých dnešných čias.

4.2. Choroby sveta

A: - podať informácie o tom, čo spôsobuje egoizmus v osobnom i v celosvetovom rozmere.

B: - prebudiť citlivosť na problémy, s ktorými sa denne stretávame a vzbudiť si túžbu zbavovať sa egoizmu a túžiť po zdravých vzťahoch.

4.3. Horory, porno, to je ono?

A: - informovať žiakov, ako sa zaznamenávajú zážitky do podvedomia človeka a vytvárajú v ňom tieňový program,

- predstaviť žiakom model "myslenia od konca".

B: - spoznávať seba a analyzovať, čo zanecháva stopy v mojom vnútri, čo otupuje moje svedomie,

- vedieť si vybrať tie skutočnosti a programy, ktoré prospievajú človekovi a vybudovať si ochranné mechanizmy proti negatívnym vplyvom spoločnosti.

4.4. Trojuholník smrti

A: - poukázať na otroctvo človeka, ak je od niečoho závislý,

- vystríhať žiakov pred skúšaním drogy zo zvedavosti a upozorniť na ničivé dôsledky.

B: - pravdivo si odpovedať na otázku, ako som slobodný od rôznych možných závislostí,

- iniciovať záujem o výchovu svedomia a čnostný štýl života.

4.5. Sex a láska

A: - objasniť žiakom, že sexualita je dar, ktorým Boh obdaril človeka a dal mu aj rozum, aby ho v tejto oblasti usmerňoval,

- pochopiť, že láska sa nestotožňuje so sexom a poukázať na problémy, ktoré spôsobili, že sa dáva do rovnosti sex a láska.

B: - cítiť zodpovednosť za seba i za partnera a chrániť si svoju čistotu do manželstva,

- uvedomiť si, že Božie zákony v oblasti sexuality chránia medziľudské vzťahy, človeka a rodinu.

5. Liečba tohto sveta

5.1. Mat' chrbtovú kosť

A: - poukázať na pozitívne osobnosti súčasnosti (Ján Pavol II.) a predostrieť, prečo je dôležité mať pevný charakter.

B: - zamyslieť sa nad svojou zrelosťou a pevnosťou charakteru a neuspokojiť sa s

priemernosťou alebo so splynutím s davom,
- chcieť sa stávať osobnosťou a tým prispievať k dobru ľudstva.

5.2. Cesta k hrdinstvu alebo rady na krásne prežitie mladosti

A: - uvedomiť si, že človek žije v spoločnosti, kde je viazaný množstvom vzťahov,
- poukázať na fakt, že kvalita vzťahov vychádza z toho, na akom základe sú budované, a že ony ma tiež formujú.

B: - zamyslieť sa nad tým, čo určuje moje vzťahy,
- prejsť si svojich priateľov na základe výroku: "Povedz mi, s kým sa priateľíš, a ja ti poviem, aký si".

5.3. Láska, ach láska

A: - definovať pravú lásku ako dar, dobro, obeť a uvedomiť si, že človek má v prvom rade lásku rozdávať a až potom ju očakávať,

- na základe "Hymnu lásky" (1 Kor 13, 1-3) predstaviť kritériá skutočnej lásky.

B: - porozmýšľať, ako a komu prejavujem svoju lásku a ako lásku prijímam,

- poukázať na to, že mnohí klamne nazývajú láskou to, čo je v skutočnosti sebecko alebo vypočítavosť.

5.4. Láska - čo s ňou?

A: - predstaviť žiakom jednotlivé etapy lásky a ako má človek pristupovať k budovaniu vzťahu s opačným pohlavím.

B: - vzbudiť túžbu pestovať čistý vzťah a byť pozorným a vnímavým na potreby druhého,
- nájsť si dôvernú osobu, s ktorou sa môžem vždy poradiť (duchovného vodcu),
- pozerieť na rodinu ako na ohnisko lásky v Božom poriadku.

5.5. Druhá etapa: budovanie vzťahov

A: - uvedomiť si, že sex pred manželstvom ničí pravú lásku a spôsobuje dlhodobé zranenia duše i tela,

- predstaviť žiakom rady, ako si zachovať čistotu.

B: - osvojiť si rady na zachovanie čistoty a mať ich v pravý čas na mysli,

- vedieť sa obetovať pre druhých, to vedie k vytváraniu hlbokých vzťahov a pravej lásky.

5.6. Bože, ja?

A: - oboznámiť žiakov, ako postupovať pri zisťovaní, či ich Boh nepovoláva na duchovnú službu,

- pochopiť význam a potrebu duchovnej služby pre Cirkev,

- predstaviť žiakom, čo je to duchovný život.

B: - skúmať seba, či sa nezaoberám myšlienkou, alebo nepocitujem volanie na duchovné povolanie,

- pestovať úctu k duchovnému stavu,

- modliť sa za duchovné rehoľné povolania.

5.7. Vidieť to podstatné

A: - uvedomiť si, že je dobré všímať si vonkajšie javy, ale dôležitejšie je vnímať podstatu,
- poukázať na potrebu oslobodiť sa od okolitých vecí, aby bol človek slobodný vnímať Boha,

- predstaviť žiakom formačný proces rehoľného a duchovného povolania.

B: - skúmať sa, aké pocity vo mne zanecháva zaoberanie sa vonkajšími vecami a aké pocity zanechávajú duchovné veci; porovnávať, ktoré sú trvácnejšie a plnšie a podľa toho sa rozhodovať,

- vedieť sa radovať z maličkostí.

5.8. A čo za to?

A: - uvedomiť si, že náročný život kresťana Boh odmeňuje už tu na zemi radosťou zo života a po smrti mu daruje večný život,

- na životných príbehoch poukázať, že s Bohom sa predsa len žije ľahšie a krajšie ako bez neho.

B: - nájsť zmysel a naplnenie svojho života,

- ťažkosti sú v živote každého človeka, veriaceho i neveriaceho, ale veriaci má tú výhodu, že sa utieka k Bohu o pomoc a Boh dáva silu i riešenia.

6. Výchova k láske a čistote

6.1. Sloboda

A: - správne chápať slobodu a vedieť ju rozlíšiť od falošnej slobody.

B: - na príklade objasniť súvislosť medzi slobodou (slobodným rozhodnutím sa) a rozličnými hodnotami; poznať správnu hierarchiu hodnôt.

6.2. Cesta lásky

A: - uvedomiť si, že láska je vzťah, ktorý vyžaduje úsilie a zodpovednosť.

B: - pozeráť na čistotu ako na predpoklad stáleho skvalitňovania vzťahu a daru do manželstva.

6.3. Ako vnímam dievčatá (chlapcov)? Ako ony (oni) vnímajú mňa?

A: - pochopiť veľkú pravdu, že telo je chrámom Ducha Svätého.

B: - vnímať druhých (chlapci dievčatá, dievčatá chlapcov) čistými očami.

6.4. Vzťah medzi chlapcom a dievčaťom

A: - ukázať hodnotu čistoty pred manželstvom.

B: - vyzbrojiť žiakov, aby vedeli čeliť názorom spochybňujúcim predmanželskú čistotu.

6.5. Mladosť, príprava na lásku

A: - pochopiť, že správanie sa človeka už vo veľmi mladom veku rozhoduje o tom, či jeho budúce povolanie bude šťastné alebo nie.

B: - manželstvo sa uzatvára až v dospelosti, ale jeho základy a stavebný materiál sa pripravujú už teraz v mladosti.

6.6. Moje povolanie

A: - predstaviť manželstvo a panenstvo ako dve základné formy povolania človeka k láske a svätosti.

B: - definitívne rozhodnutie pre osobné povolanie môže urobiť iba zrelý človek.

Medzipredmetové vzťahy

Predmet rímskokatolíckeho náboženstva, hoci sa na pohľad nezdá, v skutočnosti vedomostne i výchovne súvisí s mnohými predmetmi.

Prírodovedné predmety (prírodopis, Fyzika, chémia, matematika a sčasti i zemepis) obdivujú krásu Božieho stvorenia - neživú prírodu, rastliny, živočíchy, dokonalosť človeka, zákony, ktoré Boh ukryl do svojho diela.

Kultúra a dejiny nášho národa sú späté s kresťanstvom a odkazom sv. Cyrila a Metoda. V literatúre sa žiaci učia o prínose slovanských vierozvestcov pre naše písomníctvo, literatúru, kultúrnu vyspelosť, učia sa o slovenských národných buditeľoch, literátoch a umelcoch, ktorí boli platnými členmi Cirkvi.

Dejepis podáva dejiny ľudstva a nášho národa, ktoré sú úzko spojené s dejinami Cirkvi.

Občianska náuka hovorí o spoločnosti a ideálna spoločnosť je tá, v ktorej sa uznávajú Božie zákony. Výchovné predmety - hudobná a výtvarná výchova nachádzajú svoju inšpiráciu a duchovný rozmer v náboženstve, pracovné vyučovanie vedie človeka k posväcovaniu prácou, v ktorej človek nachádza nielen zdroj obživy, ale aj realizácie; telesná výchova prispieva k starostlivosti o telo, a taktiež posilňuje vôľu človeka.

Triednické hodiny tiež nájdu inšpiráciu v náboženstve pri riešení problémov triedy, protidrogovej výchove či výchove k láske a čistote.

Učebné zdroje

- ❖ Komisia pre katechizáciu a školstvo Konferencie biskupov Slovenska vydala pre 9. ročník túto učebnicu - *Dobrodružstvo života*
- ❖ ORENDÁČ, P., LENCZ, L., HUDÁK, P., BEREŠOVÁ, M.: *Metodická príručka výchovy k láske a čistote pre II. stupeň ZŠ a 1. a 2.- ročník SŠ*, Prešov: Komisia pre katechizáciu pri KBS bo VMV, 1999.

- ❖ ORENDÁČ, P. A KOL.: *Dodatok k Metodickéj príručke výchovy k láske a čistote pre II. stupeň ZŠ a 1. a 2. ročník SŠ*. Prešov: Komisia pre katechizáciu pri KBS vo VMV, 2000.
- ❖ Okrem záväzných učebníc a existujúcich metodických príručiek je základným materiálom *Katechizmus Katolíckej cirkvi*.

Hodnotenie žiakov

Žiaci sú hodnotení podľa metodického pokynu č. 7/2009-R z 28. apríla 2009 na hodnotenie žiakov základnej školy. Metódy a formy hodnotenia: klasifikácia, slovné hodnotenie, sebahodnotenie, didaktické testy, projekt.

Známku hodnotíme:

1. prácu s pracovným zošitom - priebežne
2. vytvorenie projektu – raz za polrok
3. krátke overenie vedomostí formou testu – raz za štvrt'rok
4. aktivitu na hodine

Hodnotenie žiakov je postavené na plnení konkrétnych a splniteľných úloh, je založené prevažne na diagnostikovaní a uplatňovaní osobného rozvoja žiaka. Každý žiak musí mať možnosť zažívať úspech a musí vedieť, že chyby a ich odstraňovanie tiež napomáhajú k jeho rozvoju.